

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
НАЦИОНАЛЕН АРХЕОЛОГИЧЕСКИ ИНСТИТУТ С МУЗЕЙ

**АРХЕОЛОГИЧЕСКИ
ОТКРИТИЯ И РАЗКОПКИ
ПРЕЗ 2015**

София
2016

Литература

Лещаков и др. 2015: К. Лещаков, В. Петрова, Д. Илиева. Проучвания на селищна могила Химитлията, с. Сокол, община Нова Загора. – Археологически открития и разкопки през 2014 г. София, 2015, 102-105.

2015 EXCAVATIONS AT THE HIMITLIYATA TELL, THE VILLAGE OF SOKOL, NOVA ZAGORA MUNICIPALITY

Krassimir Leshtakov, Denitsa Illieva, Vanya Petrova, Tsvetana Popova

The total excavated area in 2015 was 375 sq. m and included the remains of 2 to 4 b. l. of the EBA layer. Several hearths (2 and 3 b. l. L5/M5) and a large circular oven (3 b. l., sq. L8/9) were unearthed. It was built on top of a clay bin (4 b. l.). A complex of hearths was excavated in L/M6-7 (3 b. l.), revealing earlier thermal installations and storage bins (4 b. l.). Similar complexes in M7-8 and M9-10 are related to 4 b. l. They were associated with vessels found *in situ*, potsherd, mudbrick *debris*, stones, etc., in a burnt layer, rich in charcoal and carbonised cereals, found both in clay bins and outside them, perhaps kept in organic containers. Small finds: ceramic disks, a bull figurine, a miniature wheel model, a model of battle axe and a tool made from a cattle rib, possibly related to textile work. The pottery dates to the 4 b.l. in the EBA 1. The high number of thermal installations and storage bins replastered many times suggests that the central part of the tell had economic functions and was free of houses.

№ 33. РЕДОВНО АРХЕОЛОГИЧЕСКО ПРОУЧВАНЕ НА ПРАИСТОРИЧЕСКАТА МАЛЕВА МОГИЛА ДО С. ВЕСЕЛИНОВО, ОБЩИНА ТУНДЖА, ОБЛАСТ ЯМБОЛ

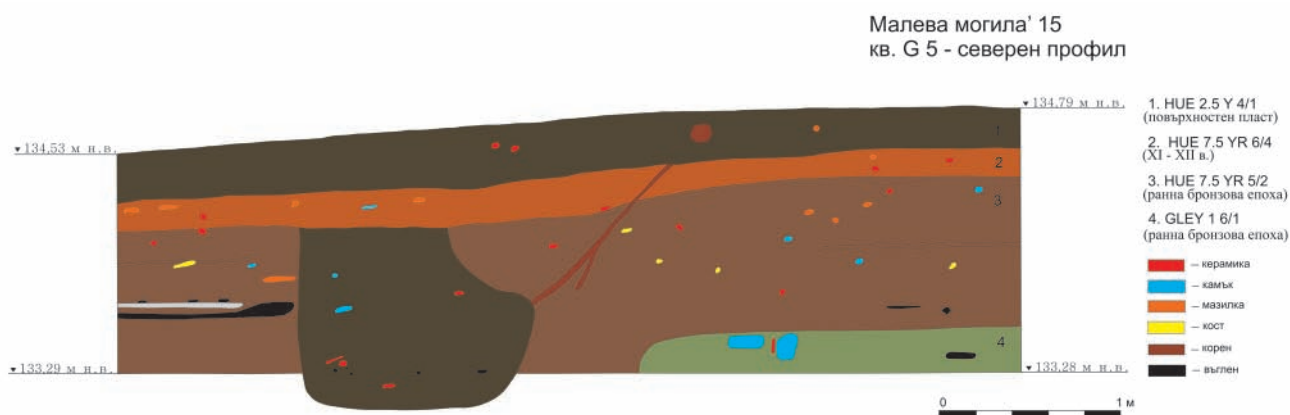
Тодор Вълчев, Илия Илиев

През 2015 г. продължиха археологическите проучвания на Малева могила. Те се проведеха от 5 юни до 1 юли под научното ръководство на Тодор Вълчев и Илия Илиев от РИМ-Ямбол. Заместник-ръководител е гл. ас. д-р Таян Джанфезова от ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий“. Научни консултанти на проучването са доц. д-р Стефан Александров и гл. ас. д-р Виктория Петрова от НАИМ-БАН.

Праисторическата селищна могила се намира на 2 км югозападно от с. Веселиново. Разположена е на левия бряг на р. Тунджа. Регистрирана е в Археологическата карта на България под № 2700159 като Малева могила.

Целта на новите проучвания е да се изясни стратиграфската последователност, културната характеристика и хронологическият обхват на пластове в Малева могила. Проучва се кв. G 5 с площ 25 кв. м. в най-северозападната част на селищната могила. Този квадрат се намира на 2 м западно от сондажа на Васил Миков от 1935 г. (Миков 1939, 196).

Археологическото проучване на селищната могила до с. Веселиново представи следната стратиграфска последователност (обр. 1). Най-горният пласт, с дебелина до 0,20 м, е компрометиран от земеделската обработка на повърхността на селищната могила. В него се откриват фрагменти от керамични съдове, които са изработени на ръка и на бързо гърнчарско колело. Следва пласт със светлокафяв цвят и рохкава структура. Дебелината му е от 0,16 до 0,20 м. В него се откриват фрагменти от керамични съдове, които са изработени на ръка и на бързо гърнчарско колело и се отнасят към средновековната епоха. Пластът се датира в XI–XII в. Той пласт покрива структура 9 – яма от същия период. Следващият пласт е с кафяв цвят и рохкава структура. Той е с дебелина 0,80 м. В него се откриват фрагменти от керамични съдове, които са изработени само на ръка и се отнасят към третата фаза на ранната бронзова епоха. В проучвания пласт се откриха фрагменти от кани с една дръжка с пъпка и косо устие (обр. 2), паници със завит навътре ръб на устието и украсени с псевдотунелести дръжки или вертикални връзвания. Откриха се и фрагменти от урни, украсени с релефни ленти и ямички, ко-



Обр. 1. Северен профил на кв. G5.

Fig. 1. The northern cross-section of sq. G5.

ито са разположени под устието на съда. Представените керамични форми имат паралели сред материалите от селищната могила при с. Езеро, VII–II строителен хоризонт (Георгиев и др. 1979, 362-366). Откри се и една соха, която е направена от рог на елен. Подобни рогови сохи са известни и от ранно-бронзовото селище до с. Езеро (Георгиев и др. 1979, 189-190, обр. 116). В проучвания пласт не се откриха никакви структури, които да се отнасят към този етап на ранната бронзова епоха. В източната половина се разкри четвърти пласт със сиво-зелен цвят и глинеста структура. Неговата проучена дебелина е 0,26 м. Откритите керамични фрагменти също го отнасят към ранната бронзова епоха.

По време на археологическите проучвания се проучиха 3 структури.

Структура 7 е яма от ранната желязна епоха. Тя има кръгла форма с размери 1,40 м. Дълбока е 1,18 м. В запълнителя на ямата се откриха фрагменти от керамични съдове, изработени на ръка. Откриха се фрагменти от една керамична чаша с една дръжка (тип II.1.A по типологията на Г. Нехризев), фрагменти от паници, които са украсени с канелюри (тип I.A.1 по типологията на Г. Нехризев), както и единични фрагменти, украсени с щампи и врязани скачени S-ове (Нехризев 2008, 116-117, 119). В ямата се откриха и фрагменти от керамични паници със завит навътре ръб на устието и фрагменти от гърнета, които са украсени с пластични ленти с ямички и набождания под устието. Характерни са за третата фаза на ранната бронзова епоха. Подобни съдове са известни от археологическите проучвания на селищната могила Езеро (Георгиев и др. 1979, 362-363). Откриха се и няколко фрагмента от съдове, които се отнасят към късния неолит – култура Караново IV. В ямата се откриха и части от две керамични тежести за стан, както и множество мазилки.

Структура 8 е яма от средновековната епоха. Ямата има овална форма с размери 1,00 × 2,30 м (СИ–ЮЗ / СЗ–ЮИ). Дълбочината ѝ е 0,46 м. Тя частично пресича югоизточната част на структура 7. В запълнителя на ямата се откриха фрагменти от керамични съдове, които са изработени на ръка и на бързо грънчарско колело. В структура 8 се откриха дребни парчета мазилка, въглени и животински кости. Откриха се още каменна тесла и костена игла.

Структура 9 представлява яма от средновековната епоха. Тя се локализира в северния профил на кв. G5. Ямата прилича на бутилка с тясна горна част и по-широка долна. Проучената ѝ част е с размери 1,25 × 0,50 м (И–З / С–Ю). Дълбока е 1,00 м. В запълнителя на ямата се откриха множество



Обр. 2. Керамична кана. Ранна бронзова епоха.

Fig. 2. Ceramic jug, Early Bronze Age.

фрагменти от керамични съдове, които са били изработени на бързо гърнчарско колело. По част от тях има следи от дефекти, получени при изпичането и формоването на съдовете. Откриха се фрагменти от ойнохое и паница със златиста декорация (тип XXIV по типологията на Б. Борисов), както и изцяло запазена чаша с една дръжка (тип I по типологията на Б. Борисов) (Борисов 2002, 97, 130). Съдът се е напукал и е бил хвърлен в ямата. Керамичният материал позволява да датираме структура 9 във втората половина на XI в.

През 2015 г. се извърши и аерофотографско заснемане на Малева могила до с. Веселиново.

Литература

- Борисов 2002:** Б. Борисов. Керамика и керамично производство през XI–XII в. от територията на днешна югоизточна България. Раднево, 2002.
- Георгиев и др. 1979:** Г. Георгиев, Н. Мерперт, Р. Катинчаров, Д. Димитров. Езеро. Раннобронзово селище. София, 1979.
- Миков 1939:** В. Миков. Селищна могила отъ бронзовата епоха до с. Веселиново. – Известия на Българския археологически институт, XIII, 1939, 195-227.
- Нехризов 2008:** Г. Нехризов. Класификационна схема на трапезната керамика от ранната желязна епоха от източните Родопи. – В: D. Gergova (ed.). Phosphorion. Studia in honorem Mariae Čičikova. София, 2008, 114-132.

REGULAR ARCHAEOLOGICAL EXCAVATIONS OF THE PREHISTORIC MALEVA MOGILA NEAR THE VILLAGE OF VESELINOVO, TUNDZHA MUNICIPALITY, YAMBOL REGION

Todor Valchev, Iliia Iliev

The regular archaeological excavations at the prehistoric Tell Maleva mogila near village of Veselinovo, Yambol region continued during 2015. The tell is situated 2 km to the southwest from the village, on the left bank of the Tundzha River.

This work focused on excavating sq. G5. This square is situated very close to the trench made by Vasil Mikov in 1935. The excavations provided information about four stratigraphic layers. The first one is the surface layer. The second one is dated back to the Mediaeval period, the 11th – 12th c. The last two layers are dated back to the third phase of the Early Bronze Age.

Three pits were also excavated. Feature 7 is a pit dated back to the Early Iron Age. The two other pits (features 8 and 9) are dated back to medieval period (the 11th c.).

Various artifacts related to the everyday life of the prehistoric people were found during the archaeological excavations.

№ 34. ГЕОМАГНИТНО КАРТИРАНЕ ПО ТЕЧЕНИЕТО НА Р. АЗМАКА ПРИ С. СЪРНЕВО, ОБЩ. РАДНЕВО, И С. ПШЕНИЧЕВО, ОБЩ. СТАРА ЗАГОРА

*Крум Бъчваров, Ралф Глезер, Райнер Комп, Валеска Бекер, Никола Тонков,
Петър Зидаров, Виктория Русева*

Недеструктивното теренно проучване беше проведено през периода 05–09.10.2015 г. в рамките на международния проект на Националния археологически институт с музей при БАН и Вестфалския университет в Мюнстер „Геомагнитно картиране по течението на р. Азмака“, в сътрудничество с Германския археологически институт. Заснемането обхваща обща площ около 260 дка, с което общата картирана територия през двете последователни кампании през 2014 и 2015 г. достигна около 420 дка (за кампанията през 2014 г., включително за методиката на проучването и използваната техника, вж. Бъчваров и др. 2015).